

Brussel, 3 juli 2013

Verslag nr. 2013/02 – Verslag aan de Regering Afgeleverd op eigen initiatief

Artikel 111,2° van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Voorafbeelding van de begroting 2014 – Meerjarenramingen 2015-2017

In dit verslag stelt het Comité allereerst vast dat:

- *het geconsolideerd resultaat van de voorafbeelding van de begroting 2014 een positief saldo vertoont, terwijl*
- *het geconsolideerd resultaat van de meerjarenramingen 2015-2017 afgesloten wordt met een negatief saldo. Dit negatief saldo is hoofdzakelijk het gevolg van het feit dat er geen rekening werd gehouden met een mogelijke evenwichtsdotatie.*

De meerjarenramingen 2015-2017 zullen echter nog aangepast moeten worden in functie van een reeks elementen (waaronder een eventuele evenwichtsdotatie, de gevolgen van bevoegdheidsoverdrachten naar de deeleniteiten of de beslissingen genomen in het kader van het begrotingsconclaf van eind juni 2013).

Het Comité heeft ook een aantal bemerkingen of vragen bij:

- *de Rijkstoelage,*
- *de pensioenen,*
- *de gezinsbijslag,*
- *de gezondheidszorgen*
- *het Asbestfonds en*
- *de welvaartsaanpassingen.*

In het kader van het huidig Verslag wenst het Comité de aandacht te vestigen op de volgende elementen:

1. Vaststellingen over de voorafbeelding van de begroting 2014 en de meerjarenramingen 2015-2017

Het Comité preciseert eerst en vooral dat bij het opstellen van dit verslag vertrokken is van de voorafbeelding van de begroting 2014 en van de meerjarenramingen 2015-2017 die in juni 2013 zijn opgesteld. De meerjarenramingen zijn opgemaakt in constante prijzen en uitgaande van ongewijzigd beleid.

Het Comité stelt vast dat:

- het geconsolideerd resultaat van de voorafbeelding van de begroting 2014 een positief saldo vertoont van 44.258.899 euro, en
- het geconsolideerd resultaat van de meerjarenramingen 2015-2017 een negatief saldo vertoont van 467.418.406 euro (2015), van 475.111.268 euro (2016) en van 438.588.796 € (2017). Dit negatief saldo is hoofdzakelijk het gevolg van het feit dat er geen rekening werd gehouden met een eventuele evenwichtsdotatie.

Het Comité merkt op dat de meerjarenramingen 2015-2017 zullen moeten worden aangepast, hoofdzakelijk:

- omdat ze werden opgesteld in vaste prijzen en uitgaande van ongewijzigd beleid;
- in functie van een eventueel behoud van de beslissing inzake de evenwichtsdotatie;
- om rekening te houden met de gevolgen van de bevoegdheidsoverdrachten naar de deeltentiteiten;
- om rekening te houden met de beslissingen in het kader van het begrotingsconclaf van eind juni 2013 en;
- om de bedragen op te nemen van de financiële enveloppe die toegekend wordt met het oog op de welvaartsaanpassingen van de socialezekerheidsuitkeringen voor de periodes 2015-2016 en 2017-2018 (merk op dat in de ramingen voor de pensioenuitgaven de verhoging van 2% voor de pensioenen die 5 jaar geleden ingingen, toegekend in het kader van de welvaartsaanpassing, opgenomen is).

2. De ontvangsten : De rijkstoelage

De regering heeft beslist om tot en met 2014, gelijktijdig met de betaling van de klassieke jaarlijkse rijkstoelage, een specifieke toelage (evenwichtsdotatie) toe te kennen om het saldo van de sociale zekerheid het voorziene traject van het stabiliteitsprogramma te laten volgen. Bij gebrek aan een beslissing voor wat betreft de volgende jaren, werd deze evenwichtsdotatie niet opgenomen in de meerjarenramingen 2015-2017.

Dit verklaart grotendeels het tekort dat nu in het geconsolideerd resultaat van de meerjarenramingen verschijnt.

Het Comité brengt echter in herinnering dat het Belgisch stabiliteitsprogramma voor de periode 2013-2016 het volgende bepaalt (p.16) :

« Op het niveau van entiteit I wordt er een evenwicht aangehouden voor de sociale zekerheid. Er wordt dus van uitgegaan dat de federale overheid, via de evenwichtsdotatie (overeenkomstig de beslissingen van de regering) blijft instaan voor een evenwicht in ESR-termen. »

Het volgende spreekt vanzelf dat deze evenwichtsdotatie verder moet worden toegekend volgens de huidige vastgelegde verdeelsleutel 90/10.

3. De te financieren behoeften

a) De pensioenen

Het Comité merkt de volgende evolutie op inzake pensioenuitgaven:

Definitieve economische realisaties 2012	Technische ramingen 2013 (dd 05/06/2013)	Voorafbeelding van de begroting 2014 (dd 03/07/2013)	Vooruitzichten 2015 (dd 03/07/2013)	Vooruitzichten 2016 (dd 03/07/2013)	Vooruitzichten 2017 (dd 03/07/2013)
3.095.374.016 €	3.206.844.777 €	3.310.678.955 €	3.358.040.735 €	3.381.355.618 €	3.361.378.018 €

Het Comité wijst op de impact van de recente pensioenhervormingen. De pensioenuitgaven variëren nochtans weinig in de meerjarenramingen, ze zijn lichtjes hoger, of lichtjes lager.

Het Comité merkt de zeer sterke toename op van de pensioenuitgaven:

- tussen de laatste ramingen van 2012 en de technische ramingen 2013 (+111.470.761 euro) en
- tussen de technische ramingen 2013 en de voorafbeelding van de begroting 2014 (103.834.178 euro).

Het Comité vraagt zich bijgevolg af of de recente pensioenhervormingen (cf. in het bijzonder de hervorming van het vervroegd pensioen en de pensioenbonus) wel de impact zullen hebben waarvan in de meerjarenramingen wordt uitgegaan. De realisaties op dit vlak zullen met aandacht moeten worden gevolgd.

Het Comité stelt met voldoening vast dat het bedrag van het minimum gezinsspensioen voor zelfstandigen sinds 1 april 2013 het niveau heeft bereikt van de het minimum gezinsspensioen voor werknemers, te meer omdat die verhoging in een moeilijke begrotingscontext werd gerealiseerd.

Deze gelijkstelling zou als principe moeten worden behouden: een eventuele verhoging van het minimum gezinsspensioen voor werknemers zou tot eenzelfde verhoging van het minimum gezinsspensioen voor zelfstandigen moeten leiden.

Het Comité herinnert aan de vaststellingen over de IGO die het heeft geformuleerd in zijn voorgaande verslagen¹, namelijk:

- De toekenningsmodaliteiten van de IGO hebben een 'pervers' effect op de minimumpensioenen die berekend zijn op basis van sociale bijdragen. Immers, de IGO wordt slechts toegekend als de inkomsten van de aanvrager niet hoger zijn dan een bepaald bedrag. Om dit bedrag te berekenen wordt met name rekening gehouden met het bedrag van het rustpensioen ten belope van 90% van het effectief uitbetaalde bedrag. Dit betekent dat bepaalde personen die van een minimumpensioen genieten ook de IGO kunnen ontvangen. Om dit te vermijden zou het bedrag van het minimumpensioen van de zelfstandigen automatisch tenminste 10% hoger moeten zijn dan de IGO, en
- De besparingen die in het stelsel van de IGO gemaakt zijn via de verhoging van de minimumpensioenen zouden integraal terug moeten vloeien naar het sociaal statuut der zelfstandigen en de sociale zekerheid van de werknemers (in functie van de besparingen die voor beide stelsels bij de IGO gemaakt zijn).

¹ Verslag aan de regering 2011/01 "betreffende de actualisering van de begroting 2011, de voorafbeelding van de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015" van 14 juli 2011 en het tweede verslag aan de regering "betreffende de actualisering van de begroting 2011, de technische ramingen van de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013-2015" van 5 oktober 2011.

b) De gezinsbijslag

Het regeerakkoord van 1 december 2011 voorziet in het volgende (p. 42) :

- "Overheveling kinderbijslag, geboortepremies en adoptiepremies naar de Gemeenschappen. In Brussel is de GGC bevoegd, met uitsluiting van de twee Gemeenschappen" en
- "Vóór de overheveling wordt het verschil tussen loontrekkenden en zelfstandigen weggewerkt".

De harmonisering van de bedragen van de kinderbijslagen in het stelsel van de werknemers en dat van de zelfstandigen wordt geraamd op 21.239.053 euro.

Harmonisering van de bedragen		
• Gelijkschakeling basisbedragen rang 1	7.410.985 euro	21.239.053 euro
• Leeftijdtoeslag jongste of enig kind	29.063.020 euro	
• Vermindering met de helft toeslag 1e kind;	-15.234.952 euro	

Hieraan dient men nog toe te voegen :

- 683.000 euro, om rekening te houden met een eventuele overgangsmaatregel betreffende oude verworven rechten die bestonden in de regeling van de werknemers voor de kinderen geboren tussen 1 januari 1985 en 31 december 1990 en voor de kinderen van rang 1 geboren tussen 1 januari 1991 en 31 december 1996;
- 1,11 mio euro om rekening te houden met een eventuele overgangsmaatregel ten gunste van zelfstandige families die momenteel genieten van een bijslag die hoger is dan in het stelsel van de werknemers.

Het Comité is van mening² dat deze overgangsmaatregelen niet noodzakelijk zijn. Ze laten weliswaar aan de gezinnen toe om hun verworven rechten te behouden maar houden tezelfdertijd bijkomende administratieve verwickelingen in en leiden tot een nieuwe discriminatie tussen het stelsel van de werknemers en dat van de zelfstandigen.

In het kader van het huidig verslag wenst het Comité eraan te herinneren³ dat het van oordeel is:

- dat de gelijkschakeling van de kinderbijslagen in geen enkel geval mag leiden tot een verhoging van de sociale bijdragen en
- dat eventuele wijzigingen van de toekenningsregels en de verschuivingen van de lasten tussen de verschillende regelingen die hieruit voortvloeien een budgettair neutrale operatie moeten zijn voor elk van de betrokken stelsels.

c) De gezondheidszorg

Het regeerakkoord van 1 december 2011 voorziet in het volgende (p. 109):

"De globale begrotingsdoelstelling van de gezondheidszorgverzekering wordt voor 2012 op 25.627.379 duizend euro vastgelegd.

² Advies 2013/05 van 28 maart 2013: Kinderbijslag: Gelijkschakeling van de bedragen

³ Advies 2011/04 Erratum "Gezinsbijslag – Voorstellen uit de basisnota van de Formateur van 4 juli 2011 betreffende de overheveling van de bevoegdheden inzake gezinsbijslag" van 26 oktober 2011 - Advies 2013/05 van 28 maart 2013: "Kinderbijslag: gelijkschakeling van de bedragen".

Voor 2013 zal de groeicnorm ten opzichte van deze globale begrotingsdoelstelling op 2% worden vastgelegd (plus de geplande verhoging van de gezondheidsindex voor 2013); daar komt nog 40 miljoen euro bij voor nieuwe banen in de social profitsector.

Voor 2014 zal de groeicnorm ten opzichte van de globale begrotingsdoelstelling 2013 op 3% worden vastgelegd (plus de geplande verhoging van de gezondheidsindex voor 2014). De begrotingsdoelstelling 2014 zou daarenboven, naargelang de budgettaire mogelijkheden, een extra bijkomend bedrag kunnen bevatten voor jobs in de social profitsector.

Voor de jaren 2015 en volgende zal de wet de norm vastleggen. Als die wet dus niet verandert, blijft de norm van 2014 van toepassing."

In zijn vorige verslagen heeft het Comité altijd de wettelijke groeicnorm van de geneeskundige verzorging van 4,5% betreurd, omdat het van mening is dat deze norm hoog is.

Het Comité verheugt zich bijgevolg over de verlaging van die norm.

Rekening houdend met de huidige economische context, stelt het de volgende regering dan ook voor om de norm nogmaals naar beneden te herzien.

d) Het Asbestfonds

De financiering van het Asbestfonds ten laste van het globaal beheer van de zelfstandigen werd voor 2013 vastgesteld⁴ op een bedrag van 71.343 euro, wat overeenkomt met een uitkering voor 11 zelfstandigen met asbestose. Dit bedrag werd opnieuw opgenomen in de voorafbeelding van de begroting 2014 en in de meerjarenbegroting 2015-2017.

Het Comité herinnert eraan dat het in zijn voorgaande verslagen⁵ heeft geoordeeld dat het systeem voor de financiering van het Asbestfonds door het globaal beheer der zelfstandigen a posteriori zou kunnen gebeuren in functie van de reëel gedane uitgaven. In het kader van een dergelijke maatregel, zou het Asbestfonds de helft van de geaccumuleerde reserves moeten terugstorten (± 500.000 euro) aan het globaal beheer. Het resterend bedrag zou kunnen worden beschouwd als een voorfinanciering voor de a posteriori berekening van de gerealiseerde uitgaven.

In zijn advies van 21 november 2012 stelt de inspecteur van Financiën, de heer Tom De Bue, in die zin het volgende.:

" Het Asbestfonds bezit ruime reserves. Uit de verstrekte toelichting blijkt ook dat met betrekking tot de component ten voordele van de zelfstandigen tot op heden reserves werden opgebouwd ten belope van 928.000 euro. Deze reserves zijn een gevolg van een te ruime financiering vanuit het globaal financieel beheer der zelfstandigen ten opzichte van de effectief verrichte uitgaven ten voordele van zelfstandigen en dit reeds sinds de creatie van het Asbestfonds.

---

⁴ Koninklijk besluit van 11 december 2012 tot vaststelling van het financieringsbedrag voor het jaar 2013 van het Schadeloosstellingfonds voor asbestslachtoffers ten laste van het globaal financieel beheer van het sociaal statuut der zelfstandigen.

⁵ Verslag 2010/02 aan de regering betreffende de begroting 2011 en de meerjarenramingen 2012 – 2014 van 6 oktober 2010

Verslag 2011/01 aan de regering betreffende de actualisering van de begroting 2011, de voorafbeelding van de begroting 2012 en de meerjarenraming 2013 - 2014 van 14 juli 2011

Tweede verslag (2011/02) aan de regering betreffende de actualisering van de begroting 2011, de technische ramingen van de begroting 2012 en de meerjarenramingen 2013 - 2014 van 5 oktober 2011

Verslag 2012/03 aan de regering betreffende de actualisering van de begroting 2012, de voorafbeelding van de begroting 2013 en de meerjarenraming 2014 - 2016 van 5 juli 2012.

Deze te ruime financiering blijkt duidelijk als men het bedrag van de by default financiering voorzien in het KB (750.000 euro op jaarbasis) vergelijkt met de geraamde uitgaven voor 2013, zijde 73.000 euro.

De IF beveelt aan dat het KB van 11 mei 2007 zou worden aangepast om te komen tot een structuur waarbij deze reserves gestaag zouden worden geconsumeerd en waarbij naar de toekomst toe een financieringsstructuur zou worden opgezet die duurzaam is afgestemd op de hoogte van de effectief verrichte uitgaven (bv. enkel maar financiering ten laste van globaal financieel beheer der zelfstandigen in het jaar X + 1 op basis van de effectief verrichte uitgaven in het jaar X)."

Het Comité sluit zich aan bij deze visie.

e) Welvaartsaanpassingen

Art. 5, §2, van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact bepaalt dat het advies betreffende de welvaartsaanpassingen in het sociaal statuut der zelfstandigen "rekening moet houden met de ontwikkeling van de beroepsinkomsten der zelfstandigen en de noodzaak tot een duurzaam financieel evenwicht in de sociale zekerheid der zelfstandigen. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de economische groei, de kost van de vergrijzing, de verhouding tussen het aantal uitkeringstrekkers en het aantal actieven, en de zorg om geen nieuwe inactiviteitsvallen te scheppen of bestaande te versterken.

Het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven kunnen ter zake onder meer steunen op de verslagen van de Studiecommissie voor de Vergrijzing en van de Hoge Raad voor Financiën".

Het Comité is van mening dat de volgende welvaartsaanpassingen, overeenkomstig deze bepaling, rekening zullen moeten houden met de huidige economische en budgettaire context alsook met de vergrijzing.

4. Conclusies

Het geconsolideerd resultaat van de voorafbeelding van de begroting 2014 vertoont een positief saldo, terwijl het geconsolideerd resultaat van de meerjarenramingen 2015-2017 tot een negatief saldo leidt.

Deze resultaten zijn echter voorlopig en zullen nog evolueren: de meerjarenramingen 2015-2017 zijn immers opgemaakt in constante prijzen en uitgaande van ongewijzigd beleid. Er werd immers geen rekening gehouden met maatregelen zoals de verlenging van de evenwichtsdotatie na 2014, de dossiers in het kader van de communautarisering, ...

Het Comité is verheugd met de recente gelijkstelling van het minimum gezinspensioen voor zelfstandigen.

Het brengt in herinnering dat de socio-economische situatie van de zelfstandigen en de verhoging van de sociale bijdragen bestemd voor de financiering van de kleine risico's vanaf 1 januari 2008 geen marge meer bieden voor een nieuwe eventuele verhoging van de sociale bijdragen voor de zelfstandigen in hoofdberoep. De economische malaise en de duur van de crisis hebben een directe impact op de situatie van de zelfstandigen.

Overigens is het sociaal statuut der zelfstandigen een "sober" statuut waarin men moeilijk besparingen kan doen in het domein van de uitgaven.

Ten slotte herinnert het Comité er aan dat het stelsel van de zelfstandigen de regeling is waarin het niveau van solidariteit tussen de bijdrageplichtigen het hoogst is, zoals benadrukt werd in de studie uitgevoerd door professor Bea Cantillon⁶. Het verzekeringsprincipe is er zwak. Dit impliceert dat een verhoging van de bijdragen, gericht op de hoge inkomens, het stelsel minder attractief zal maken voor deze personen (wat zeker niet wenselijk is).

Bovendien wensen de leden met dit verslag continuïteit en stabiliteit te realiseren in de sociale uitgaven zodat:

- er een evenwicht blijft tussen de noodzakelijke sociale uitgaven in de verschillende sectoren van de sociale zekerheid en de financiering ervan;
- er geen afbreuk wordt gedaan, zeker in deze periode van economische crisis, aan de noodzakelijke initiatieven om de economie en de tewerkstelling te ondersteunen.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 3 juli 2013:

Muriel GALERIN,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter

---

⁶ Voorstellen tot hervormingen in het pensioenregime van de zelfstandigen. Tweede verslag van de werkgroep 'Cantillon'